

"Mazi ve müstakbeli hazır gibi izn-i İlâhî ile görmüş ve mematında dahi hayatındaki gibi dâimî tasarrufu bulunduğu tasdik edilmiş ..." Öldükten sonra hayattaymış gibi tasarruf etmeyi destekleyen ayet veya hadis var mıdır?

"Hazret-i Gavs, o derece yüksek bir mertebeye mâlik ve o derece harika bir keramete mazhurdur ki, kâfirlerin bir kısmı demiş: '*Biz İslâmiyeti kabul edemiyoruz; fakat Abdülkadir-i Geylânî'yi de inkâr edemiyoruz.*' Hem evliyayı inkâr eden Vahhâbînin müfrit kısmı dahi Hazret-i Şeyhi inkâr edemiyorlar. Evliya, onun derece-i celâletine yetişmediği bütün ehl-i tarikatça teslim edilmiştir."

"İşte böyle güneş gibi bir mucize-i Muhammediye Aleyhissalâtü Vesselâm, yüksek ve sönmez bir bârika-i İslâmiyet olan bir zât-ı nurânînin, gayb-âşinâ nazarıyla asrımızı görüp, böyle bir keramet izhariyle teselli verip teşci etmek şe'nindedir. Acaba hiç mümkün müdür ki, '*Sultanü'l-Evliya*' makamını ihraz etmiş ve hamiyet-i İslâmiye ile zamanındaki padişahları titretmiş ve kuvve-i kudsiye ile mazi ve müstakbeli hazır gibi izn-i İlâhî ile görmüş ve mematında dahi hayatındaki gibi dâimî tasarrufu bulunduğu tasdik edilmiş olan bir kahraman-ı velâyet, bu asrımıza ve bu asır içindeki kemal-i acz ve zaaf ile Kur'ân'ın hizmetinde çalışan ve insafsız düşmanların hücumuna mâruz ve teselli ve temine muhtaç biçare, Kur'ân'ın hâdimlerine ve talebelerine lâkayt kalabilir mi?"(1)

Öncelikle şunu ifade edelim, bu hususu teyit eden açık ve sarîh bir ayet ya da hadis bulunmuyor. Lakin ayet ve hadislerin zımni ya da işari manalarından bu hükmü tahriç etmek mümkündür. Zaten dinin her meselesi için sarîh/muhkem bir nas istemek doğru olmaz.

"Senden önce gönderdiğimiz peygamberlerden sor ki; biz, Rahman'dan başka ibadet olunacak ilâhlar yapmış mıyız?" (Zuhruf, 43/45)

Müfessirlerden bir kısmı buradaki "**sorma**" fiilinin sadece İsrâ ve Miraç gecesine has olduğunu söylerken, bazıları da her istediği zaman Allah Tealâ'nın Rasulullah (asm)'e önceki peygamberlerle konuşma imkânı verdiği şeklinde tefsir etmişlerdir. Bu ikinci görüşte olanlara göre âyetteki mutlak lafzı (söz), İsrâ ve Miraç gecesine ile takyid etmek (*kayıtlamak*) hatalı bir te'vil olur. Ve âyetin olduğu gibi anlaşılıp, her istediği zaman Rasulullah (asm)'e bu imkânın verileceğini söylemek daha isâbetlidir.(2)

Sa'id b. Cübeyr'in (v. 95/714) de şöyle dediği rivayet edilir:

"Muhakkak ki ölümlere dirilerin haberleri gelir. Daha önce bir yakını ölmüş, olan hiçbir kimse yoktur ki, ona geride kalan akrabalarının haberleri gelmesin. Eğer gelen haber iyi ise sevinir ve ferahlar; kötü ise o zaman da üzülür."(3)

"Dirilerin amelleri ölümlere arz olunur. Eğer bir iyilik görürlerse sevinir, birbirlerine müjdeliler; bir kötülük görünce de 'Allah'ım onu ondan geri çevir.' derler."(4)

İbnü'l-Kayyim diyor ki:

"Rüyada ölümlerle buluşmak ve onlarla bazı haber alışverişinde bulunmak; '*falan yerde hazine var, filan yerde şu var, falan iş şöyle olacak, filan zamanda bize geleceksin...*' gibi haberler vermeleri ve bunların da aynen çıkması, bu buluşmanın gerçekliğini ifade eder."(5)

Rivayete göre Ashab-ı kiramdan Sa'b b. Cessâme ile Avf b. Mâlik (v. 73/692) kardeş olmuşlar ve "**öldükten sonra da birbirimizden haberdar olalım**" diye sözleşmişler. Aradan bir müddet geçtikten sonra Sa'b ölüyor. Avf bir gece rüyasında, aynen hayattaymış gibi Sa'b'ın kendisine geldiğini görüyor ve Sa'b'a hesap ve suâlin nasıl geçtiğini soruyor. O da şimdilik iyi olduğunu söyleyip Allah'a hamdediyor. Bu arada Avf, Sa'b'ın göğsünde gördüğü bir kara lekenin sebebini soruyor. O da bir Yahudiden on dirhem ödünç aldığını ve paraların asılı olduğu yeri söyleyerek, o paranın sahibine verilmesini istiyor. Yine evdeki kedisinin öldüğünü, kızının da yakında öleceğini haber veriyor ve bütün bunlar aynen çıkıyor. Sabah olup da Avf, arkadaşının evine gidince, paranın aynen haber verilen yerde olduğunu görüyor ve alıp Yahudiye götürüyor. Yahudiye, ölmüş olan arkadaşının kendisinden ödünç para alıp almadığını sorunca, Yahudi aldığını ve miktarını söylüyor. Bunun üzerine rüyada gördüklerinin gerçek olduğunu anlayan Avf, elindeki paraları, arkadaşının rüyadaki vasiyetine uyarak Yahudiye veriyor.(6)

Bu gibi ayet ve hadislerden, salih insanların öldükten sonra da hayatla ilişkilerinin devam ettiğini anlamak mümkündür. Ehl-i sünnet alimleri bu tarz yaklaşımlara itiraz

etmemişlerdir.

Diğer bir husus, keramet haktır ve Gavs-ı Azam'ın öldükten sonra tasarruf etmesi de bu kabilden bir keramettir. Tarihte evliyaların ruhlarının zorda ve darda olanlara, maddeten ve manen yardım etmeleri tevatür derecesine ulaşmışken, bizim bu vakayı inkar etmemiz mümkün olmasa gerek.

“Allah yolunda öldürülenleri sakın ölü zannetme! Bilakis onlar hayatta olup, Rablerinin katında yaşarlar, rızıklandırılır.” (Âl-i İmran, 3/169)

“Hadsiz vakıatla ve rivayatla, şühedanın bu tarz-ı hayata mazhariyetleri ve kendilerini sağ bildikleri sabit ve kat'îdir. Hattâ, Seyyidü'ş-Şüheda olan Hazret-i Hamza Radıyallahu Anh, mükerrer vakıatla, kendine iltica eden adamları muhafaza etmesi ve dünyevî işlerini görmesi ve gördürmesi gibi çok vakıatla, bu tabaka-i hayat tenvir ve ispat edilmiş.”(7)

Bu ayet ve Hazreti Hamza (ra)'in durumu da bu hususa karine niteliğindedir.

Dipnotlar:

- (1) bk. [Sikke-i Tasdik-i Gaybî, Sekizinci Lem'a.](#)
- (2) bk. *Ibn Kesir, Tefsir, c. IV, s. 129.* bk. *Abdullah Siracuddin, a.g.e, s. 109-110.*
- (3) bk. *Hasan el-'İdvî, Meşariku'l-Envâr, s. 16, Mısır, 1316.*
- (4) bk. *Îbnu'l-Kayyim, er-Ruh, s. 7; Rodosîzâde, Ahval-i âlem-i Berzah, el yazma, İst. Süleymaniye Küt. v. 8 b.*
- (5) bk. *Rodosîzâde, a.g.e.*
- (6) bk. *Rodosîzâde, a.g.e.*
- (7) bk. [Mektubat, Birinci Mektup.](#)